

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

<i>Helyben házhoz hordva:</i>		<i>Vidéken postai széküld:</i>	
Egész évre	12 frt	Egész évre	14 frt
Fél évre	6	Fél évre	7
Negyed évre	3	Negyed évre	3.50
Egy óra	1	Egy óra	1.20f

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.
Minden következőnél . . . 4 kr. Nyiltár sora 15

Szerkesztőség:

Az arad-aranádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Ké iratokat vissza nem küldünk.

A magyar király Budapesten.

Arad, május 3.

A magyar állam koronás feje hosszabb távollét után ismét eljött a magyar nemzet körébe, s miként távirati rovatunk részletes tudósításai tanúsítják, a szokottnál is nagyobb öröm- és lelkesedéssel fogadta őt a főváros lakossága.

Hogy miért volt a király az országtól olyan hosszú ideig távol, azt — daczára az ellenzéki, különösen Apponyista lapok loyális szemfogatásainak s tettető sopánkodásainak — az országban mindenki tudja. Lapunkban világosan megirtuk ezen okokat. Lapunkban világosan megirtuk ezen okokat. Lapunkban világosan megirtuk ezen okokat. Lapunkban világosan megirtuk ezen okokat.

Igaz ugyan, hogy ha a király úgy látna, hallana és tudna mindent, mint a minden napi közélet zajában mozgó polgárai e nagy zajjal tevő-vevő magyar népnek, ügyet se vetne az egész szélbali okvetetlenkedésre; ámde a néhányak által előidézett disszonancia tulhat a milliók békés munkásságának harmonikus zsongásán, és a trón magaslatára a csalékony távlat torzítva dobja a politikai kufárok kicsinyes alakjait és műveit.

Utóvégre a király is ember, és neki is van szíve, még pedig a magyar nemzetet őszintén, atyailag szerető szíve; és mentől szorosabbá vált a szeretet kapcsa a fejedelem és népe közt, mentől bensőbbé tette azt a 25 éves alkotmányos uralkodás országos ünneplése, annál érthetőbb a közvetlen rákövetkezett, tervszerűen előkészített és országosan organizált Kossuth-ováció kinos hatása, és csak az Apponyista ujságok példátlan hypokrizise képes hosszú cikkekben bamba fontoskodással tünödni a felett, hogy miként vehette ezt a korona saját maga ellen intézett tüntetésnek? miként haragudhatott meg érte?

Igaz, hogy nem is volt az illoyalis tüntetés, hanem volt országos vadászat az utczák olcsó dicsőségére, mely mindamelllett fölverte a haza nyugalmát s megzavarta az állami lét tényezői közötti harmóniát.

Bizony ez volt oka a jó király elkedvetlenkedésének s azon szánalmasan gyáva és ingatag magatartás, melyet Apponyi és vele a mérséklet színében tetszelgő pártja ezen mozgalmak, de különösen a budai honvédszobor leleplezésének huzavonái alkalmával tanúsított.

A kik akkor látták a hires, az ötletes, a harczra kész tribün-hóst, a mint a tehetetlen haragtól remegtek ajkai, s a tanácstalan habozás a kétségbeesés hidegverejtékét csorgatta homlokáról, a kik akkor látták őt így, megeshetett szívök

rajta, mert valóban érezte Apponyi, hogy államférfiu hivatottsága és kormányképességének hitele omlik össze mind örökre a talpai alatt megingott ama kétes talajon, melyre a szélbali fegyverszövetség csábitotta.

Sokkal bizalmasabb összeköttetései voltak és vannak a nemes grófnak az udvarhoz közel álló bizonyos körökkel, sem hogy ne értesült volna arról, miként ítélnék róla s magatartásáról illetékes helyen, és bár azt is tudta, hogy ő maga kellőleg rászolgált a szigorú elbíraltatásra, mégis politikusabbnak tartotta az ő organumaiban a kormányt vádolni azzal, hogy a király előtt az kisebbiti és denuncziálja az ő személyét, sőt vádolni a kormányt azzal, hogy a nemzetet is az denuncziálja a korona előtt, hogy az torzítja forradalmi, antidinasztikus velleitásokká a Kossuth-ovációkat. És még ha csak a magyarhoni sajtóban terjesztette volna ezt a híreket, de megrendelt hazudozások gyanánt az ellenünk agyarkodó külföldi lapokba is be lettek azok csempészve. De hát ilyen a jezsuita politika.

Nos, a czáfolatot megadta a királynak hosszú távollét után történt hazaérkezete. Ugyanaz a kormány, melyre ráfogták, hogy a Felség szívet célzatosan távolítja a nemzettől, ime beigazolta, hogy ellenkezőleg, sikerült neki a koronát ama mozgalmak valódi jelentőségéről, a magyar nemzet teljes egészének kifogástalan loyaltásáról meggyőzni, s ma örömarban uszik a főváros és az egész ország a szeretett fejedelemérkezetének, a régi bizalom visszatértének, melyet eddigelé oly sziklaszilárdan épített az ősi erényre.

Az az ősi erény a hűségháza és koronás fejedelme iránt megvolt és megmarad, a mig csak magyar lesz e földön, de hogy ezen erény mindenkor fátyolozatlanul, félreismerhetlen tisztaságban ragyogjon a trón és az egész világ előtt, a felett ezután gondosabban kell őrködni a kormánynak úgy, mint a nemzet jobbainak, higgadtabb elemeinek.

Nem szabad többé megengedni, hogy a király szívet bármely párttörödék ügyetlen s időszerűtlen taktikázása eltávolítsa tőlünk; mert ha bár az egész világ ellenünk, addig, mig fejedelmünk szeretetét és bizalmát bírjuk, szembe szállhatunk a végzettel és bizton tekinthetünk az elsőnek végén a második ezredév elé.

Belföld.

A budget a főrendiházban.

A főrendiház pénzügyi bizottsága délben tartott ülésén tárgyalta az 1893-ki költségvetést, egyhangulag elhatározta, hogy annak elfogadását fogja a plénumban javasolni.

Rudnyánszky József báró, a főrendiház egyik jegyzője, a ki a javaslatot refo-

rálta, mig egyrészt dicsérettel emelte ki a költségvetés realitását s általában helyesléssel nyilatkozott a kormány politikájáról, addig másrészt aggodalmait fejezte ki, hogy a valás-politikai javaslatok az államnak az egyházhoz való, valamint a felekezeteknek egymás közti békés viszonyait megzavarhatják.

Wekerle Sándor miniszterelnök biztosította az előadót, hogy nyugodtabban fogja megítélni a helyzetet, ha ismerni fogja az egyházpolitikai javaslat részleteit. A kormány sohasem állította, hogy pápai beavatkozás forog fön. Az előadó egyéb megjegyzéseire azt felelte a miniszterelnök, hogy ha jelenleg az országban a kormány egyházpolitikája mellett hangulatot csinálnak, ennek nem a kormány az oka, mivel ez ellenmozgalma annak az akciónak, melyet más oldalról inszzenáltak.

Miután még Szilágyi Dezső igazságügy-miniszter az előadó expozéjára megjegyzéseket tett, a költségvetést általában és részleteiben egyhangulag elfogadták.

A képviselőház munkarendje.

A miniszterelnök, mint értesülünk, legközelebb nyilatkozni szándékozik a ház előtt az iránt, mely ügyeknek még a nyári szünetidő előtt leendő törvényhozási elintézését óhajtja a kormány. A nyári szünetidő előtti képviselőházi teendők rendjét a miniszterelnök meg fogja előzetesen beszélni az egyes pártok vezetőivel.

A hódási mandátum.

A ház elnöke által Leibach Lászlóhoz postai uton intézett az a felszólítás, hogy mint a hódási kerület megválasztott képviselője megbízó levelét 15 nap alatt nyújtsa be, mint kézbesíthetetlen érkezett vissza az elnökhöz. Kevésessel ezután a ház elnöke dr. Leibachtól azt a távirati értesítést vette, hogy ő jelenleg Cserevénkán tartózkodik s a felhívásnak oda leendő elküldését kéri, a mely kérésnek az elnök nyomban eleget is tett.

A király Budapesten.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 3.

Mikorra ezek a sorok nyomtatásban napvilágot látnak, akkorra a király megérkezett Budapestre. Az előkészületekből tehát elég annyit megírni, hogy Selley főkapitány ma délelőtt tizenegy órakor megjelent a nyugati pályaudvaron, az állomásfőnökkel egyetértőleg megállapította a szükséges intézkedéseket és kijelölte a király fogadására megjelenő testületek helyét.

Azt az utvonalat, melyen a király a vasúttól a várkastélyig haladni fog, ma délután fellebegtették, még pedig oly szegényesen és oly jelentéktelenül, hogy ennél a semmi is szebb volna, Budapesten egyáltalán nem értenek a házak feldiszítéséhez, s egy mértföldnyi uton boldog az ember, ha két csinos pontot talál. Ez a mai diszítés még két csinos pontot sem produkált, s csak azok a házak tűnnek némileg szembe, melyekről őt-hat nagy trikolor lengeti nemzeti színeit. De aztán vannak háromemeletes, óriási bérházak, melyeknek első emeletén egyetlen kis lobogó

szomorkodik magában. A lánchidon négy nagyobb zászlócsoporthoz van, a négy végén, s a zászlók a magyar címert veszik körül. Legtöbb a lobogó a várbeli Disztéren.

Ma egy szakasz burgzsandár is érkezett Bécsből Budapestre s a marciális válogatott legényeknek, a mint vállravezett fegyverrel a vasutról a királyi várba haladtak, sok bámulójuk akadt.

A katonai látványosságok barátait figyelmeztetjük a vérmézőn tartandó katonai diszszemlére. A király e hó 4-én tart diszszemlést a Budapesten állomásozó csapatok részvesztek a szemlén. A Mária Terézia nevét viselő 32-ik gyalogezred, mely most a pilis-csabai táborban van, holnap Budapestre érkezik s már 5-én ismét visszamegy a táborba.

Az intézkedés úgy történt, hogy 7 óra 15 perczkor vonulnak át a pesti oldalon levő csapatok a lánchidon és Margithidon, 8 óra 30 perczkor a csapatok elfoglalják helyüket a Vérmézőn, arcczal a vár felé fordulva. A kivonult csapatokat Lobkowitz herceg altábornagy fogja vezényelni. A csapatokat négy harcvezetőn állítják fel. Az elsőt Bilimek altábornagy, a másodikat Cronenbold altábornagy, a harmadikat Koblitz tüzérezredes, a negyediket, a lovasságot, Normann gróf vezérőrnagy fogja vezényelni.

Ő felsége 9 órakor kezdi meg a szemlést, végiglovagol mind a négy harcvezetőn, a mi körülbelül 40 perczig fog tartani. Ezután megkezdődik a csapatok elvonulása.

Összesen husz zászlóalj gyalogság, köztük a hadapródiskola és a Ludovika-Akadémia növendékei, továbbá egy tüzérezred, egy vár-tüzér-zászlóalj, az első honvédszázados ezred, a Ludovika-Akadémia lovasnövendékei, a 13-ik huszárezred, 4 vonatosztály és az összes egészségügyi csapatok vesznek részt a szemlén.

Bécsből jelentik, hogy a király ma este fél 9 órakor Budapestre utazott. A király kíséretében voltak Paar gr. és Bolfras főhadsegédek, Wolkenstein gróf főkönyhamester, Pápay osztályfőnök, több szárnysegéd és udvari hivatalnok. A pályaudvarban egybegyűlt közönség ő felségét lelkesen üdvözölte. A vonatot Marcheggig Svab felügyelő vezette, Marcheggén Ludwigh igazgatósági elnök és Thaly üzletvezető vették át a vonat vezetését.

A király megérkezéséről saját tudósítónk a következőket táviratozza:

A király érkezése alkalmára ünnepi diszt öltött Budapest fő- és székváros. Valamennyi középépületre, közintézetekre, s majd minden magánháza kitűzték a nemzeti lobogót. A

még előző napon kevésse dekorált házak úgy szólván pár pillanat alatt öltöztek zászlódiszt.

Különösen szépen voltak feldisztítve azok az utak, a melyeken át a király Buda várába vonult. A rendőrség a mai fogadtatásra széleskörű intézkedéseket tett. Diszorségül mozgósítva volt az egész lovasrendőrség, mindennütt maga S é l l e y kapitány intézkedett.

A kora reggeli idő dacára a nyugati pályaudvar előtti térség mozgalmass képet nyújtott. Ót órától fogva szakadatlanul robogtak a fogatok, hozván az ország méltóságait, minisztereket, főrendeket, képviselőket, főpapokat és hivatalos személyiségeket, a kik mind a perronon gyülekeztek. Künn az udvaron s a pályaudvar előtt már ezer főnyi közönség gyűlt össze s érdeklődéssel nézte a felvonulást.

A király fogadására megjelentek a miniszterek mind, így W e k e r l e Sándor miniszterelnök, C s á k y Albin gróf, F e j é r v á r y Géza báró, B e t h l e n András gróf, H i e r o n y m i Károly, L u k á c s Béla, T i s z a Lajos gr. és J o s i p o v i c h Imre.

Ott volt azonkívül a magyar törvényhozó testület csaknem teljes számban, nagyobbára diszmagyar ruhában, továbbá a fumei kormányzó, az egyes hivatalok, intézetek vezetői, a főispán, polgármesterek, a mágnás világ, a főváros intelligenciája, mondhatni egész — Budapest.

A királyt hozó külön udvari vonat, mely nyolcz szalonkocsiból állt, 5 óra 35 perczkor robogott be a pályaudvarba. A vonatot vezették L u d v i g h Gyula ig. elnök, négy felügyelő s a miniszterium részéről K ö r y főfelügyelő.

A megérkezéskor a király a szalonkocsi ajtajában állt. Tábornoki ruhát és köpönyeget viselt. Ő felsége az éjszakai utazás dacára viruló színben van. Megpillantásakor a perronon egybegyűltek lelkesen éljenztek. A király leszállva a vonatból, mosolyogva először W e k e r l e miniszterelnökkel és C s á k y miniszterrel fogott kezet s a többi minisztert nyájasan üdvözölte. Erre a szemben álló C s á k y a érsekhez és S c h l a u c h püspökhöz fordult s ez utóbbival pár szót váltott. Majd T i s z a Kálmánnal, B á n f f y Dezső báróval, A n d r á s s y Aladár gróffal fogott kezet. Hosszabb megszólítással R á t h Károly főpol-

gármestert tüntette ki. Ezzel a kérdéssel fordult hozzá:

- Hogy van?
- Most már jobban felség!
- Megint beteg volt?
- Igen, felség!
- De látom, hogy most jó színben van!

A király a főpolgármesterrel, a ki néhány köszönő szót rebegett, kezet fogott s az udvari váróterembe ment.

A király kíséretében voltak Paar Ede gróf. Bolfras hadsegédek, Pápai István, a kabinetiroda főnöke, Wolkenstein gróf főkönyhamester, Schaffgotsch gróf, Szt. Quentin gróf és Tengler őrnagyok szárnysegédek, Bivenot kapitány. A pályaházban, mivel a fogadtatás nem volt hivatalos, csupán a térparancsnokság részéről jelent meg egy főhadnagy.

A pályaházon kívül álló közönség a megérkezés perczéig annyira felszaporodott, hogy a Váczi- és Teréz-kört torkolatánál, az óriás térségen mozdulni sem lehetett s egészen megakadt a közlekedés a szomszédos utcákban is. Abban a perczben, a mikor a vonat berobogott s a pályaudvarból kihallatszott az éljenzés, már alig lehetett fenntartani a rendet. Rövid pár percz múlva az udvari váróterem kijáratában megjelent a király alakja, s felhangzott az utczán is az első éljen. A király nyitott udvari fogatba ült.

A király kocsija eleinte csak lassan haladt s míg a pályaház előtti téren az emberek elég szűk sorfala közt ment, a király alig vette le kezét sapkája pereméről s többször fejével is intett, mintegy viszonzva a köszöneteket.

A kint álló közönség megvárta a kocsik elvonulását s közben W e k e r l e Sándor miniszterelnököt éljenken megéljenezte. A Váczi-kört két gyalogjáróját szintén teljesen elfoglalták a várakozók s a házak ablakaiból is számosan éljeneztek a bevonuló uralkodót. Nagyobb néptömeg verődött még össze a Váczi-kört és Arany János utczák sarkán, a mely ponton mintegy negyed óráig a kocsiközlekedést be kellett szüntetni.

A lánchid környékén, az Albrecht-uton, s különösen a királyi palota előtti térségen

T Á R C Z A

— Május 4. —

A hadnagy bankárja.

[3] Irta: Ziemssen Lajos.

— Az „Aradi Közlöny“-nek fordította: Ursula Darinka. —

A hadnagy nevetett. Az óhajlás hiába való lenne én nekem, kedves kisasszony. Angolország nagyon szép, de csak a föld gazdagjai számára.

Katty biborpiros lett. Ah! — igen — én hittem — s tán — maga tehát nem gazdag?

A tiszt vállat vont. Éppen nem. A gazdagság istene, ki választottjait már bölcsőjükben jutalmazza, az enyém mellett figyelmetlenül haladt el!

Katty megindulva, könyes szemekkel nézte társát. Mint sajnálom — mondá szomoruan. S most én miattam hiába költekezett! De én rögtön!...

— Ne nyugtalanodjék kedves kisasszony! — mondá félig gyönyörködve, félig megindulva a gyermek naivitásán. Rövid utamon nem fogok nélkülözni, mert a 20 márkás hiányzik erszényemből.

— Való, mit beszél? kutató tekintetével nézett Katty.

A hadnagy nevetett. Tán meggyőződnek róla egy szempillantással? S mikor Katty igenlően intett, gyönyörteli tudattal elővette erszényét s felnyitva odanyújtotta: Tessék, győződjék meg róla.

Egy pénztárvizsgáló kutató tekintetével pillantott Katty az erszénybe. Oh! — kiáltott

fel megkönnyebbülve — hisz egy egész csomó aranya s ezüst pénze van, ennek örülök. Hisz nem lehet maga oly nagyon szegény Hersfelden ur! Maga csak tréfált az imént?

— Ah nem — sajnos nem! Én egy szegény ördög vagyok, kinek egyedüli vagyona a kard s jó kedélye, S szerencsém s gazdagságom sem a közeli, sem a késői jövőben nem lesz! Amit itt lát, ez összes vagyonom, mit atyám egy elhalt jó barátja jóvoltából bírok. Eppen tegnap kézbesítették. Különben pusztá lenne erszényem, pláne ma a hónap utolsó napján!

Katty részvétellel hallgatta, ártatlan fiatal szíve részvétre kelt a fiatal tiszt iránt, ki szomorú sorsát ennyi kedélyllyel viselte s ki sőtét szemével ily vígan nézett a világra. Utolsó szavai egész más irányba terelték gondolatait, s kedves komolysággal kérdé: A hónap végén rendes körülmények közt nincs maradék a bevételből?

A tiszt csak nehezen állta meg, hogy e naiv kérdésem ne kacagjon. Ez egész helyzet oly furcsa volt! De egy pillantás azokba a szép gyermekszemekbe, melyek ennyi részvétellel függtek rajta; egy tekintet a biborpiros ajkakra, melyek oly édes hangon kérdezték, elég volt, hogy a nevetést visszafojtsa.

— Öszintén szólva kedves kisasszony, én mint társaim is, örülhetek, ha pénzem nem fogy el a hónap első napjaiban! Megtakarításra eddig nem is gondolhattam. De felséges lehet a tudat, megtakarítani valamit! Csakugyan felséges gondolat!

— Ugy-e? kiáltott közbe Katty ragyogó szemekkel, ki örült, hogy szavaival hatott uti-

társára. És az atyjától hallott szavakat ismételve folytatta: Mily kár, hogy a fiatal emberek nem tudják, vagy nem akarják tudni, hogy az első megtakarított huszas első foka ama lépcsőnek, mely szerencséhez, jóléthez és megelégedéshez s minden máshoz, mi e földi életet megédesíti, vezet!

A fiatal katona alig fojthatta vissza nevetését. E majdnem gyermekleány e komoly arcczal s még komolyabb tanácsokkal, e leirhatatlan naivitás, ez a tapasztalatlan nyíltság s bizalom, mely mentve volt minden kacérságtól — Jupiterre! meszeszerű s ez utazás pompás, csakugyan pompás kaland!...

— Engedje megvallanom, kedves kisasszony, mondá ő mosolyogva — hogy eddig én is azon gondatlan fiatal emberek közé tartoztam, kik nem tudják mi az, takarékoskodni. De szavai annyira hatottak reám, hogy erős elhatározásom megjavulni.

— Csakugyan? kiáltott Katty boldog tudatával annak, hogy egy lelket a romlásból megmentett! Igazán? Ah mennyire örülök Hersfelden ur!

— Az ön irántam való jóakirata zavarba ejt. Igen, elhatározásom komoly — mondá Hersfelden, kit csakugyan meghatott a leány bájos természetessége. Csak nem tudom — téve hozzá — hova tegyem azt a kevés pénzt, nehogy kísértetbe jöjjenek, azt elkölteni!

— Hah! én tudom! Kiáltott Katty, ki megelégedett atyjának tett minden ígéretéről. Maga 20 márkát kölcsönzött nekem, ez legyen első megtakarítása, melyet én, mint az ön sajátját fogom kezelni az ön pénzemmel! Tetszik-e ajánlatom?

már kora reggel nagy közönség gyűlt össze, hogy a királyt üdvözölje. A lánczvid s Lánczvid-tér, a kereskedelemügyi miniszterium gyönyörűen voltak feldisítve, s a jubileumi ünnepekre emlékeztettek.

A palotában ő felsége fogadására megjelentek V a s z a r y Kolos biboros hercegprimás C s e r n o c h János apátkanonok kíséretében, V e s z i n g e r Károly udvari plébános, C s a j t h a y káplán, lovag Y b l Lajos udvari titkár és a várkapitány. A biboros hercegprimás a király előtt mintegy öt perczel érkezett meg, s a palota lépcsőházában foglalt helyet.

A király fogata pontban hat órakor robbogott be a palota udvarára, a mikor is a várórság nagy dobszóval tisztelgett az uralkodónak. A király megérkezésekor egyenesen V a s z a r y Kolos hercegprimáshoz lépett, kezét szorítván vele, egészségi állapotáról kérdezősködött, s nagy érdeklődéssel tudakolta a primás titkáranak K o h l Medárdnak hogylétét s szívélyesen elbucsuozva tőle lakosztályába vonult.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tudósítása. —

— május 3.

Kezdetek d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br., majd Andrassy Tivadar.

Jegyzők: Eszterházy Kálmán gr., Molnár Antal, Hentaller Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Csáky Albin gr., Josipovich Imre, Szilágyi Dezső.

Felolvasták és hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a kérvényeket. — Kiadták a bizottságoknak.

Ashóth János interpellációt jelentett be a miniszterelnökhöz az egyházpolitikai program fenntartása tárgyában. — Az interpelláció az ülés végére marad.

Következik

a községi és felekezeti tanítók fizetésének tárgyalása.

Madarász Imre arra az állapotra hívja föl a ház figyelmét, mely a tanítókra nehezedik s arra, hogy a tanítók helyzetének javítására hozott 1868-iki törvény írott malaszt maradt,

mely huszonöt éven át legjobb idézet gyanánt szolgált. Ma már elhalaszthatatlan, hogy a tanítók sorsát szívünkbe vegyük s hogy megadjuk nekik a módot a megélhetésre. A 300 frt nem megélhetési mód. Szóló pártjának javaslatát, a 600 frtot a kormány olyan argumentumokkal utasítja vissza, a melyek közül még a legfontosabb, a pénzügyi szempont sem elfogadható. Ajánlja elfogadásra Szinay javaslatát. (Helyeslés a szélső balon.)

Veres József a tanítói állás fontosságát fejtegeti s ennek révén azokat az igényeket hangsúlyozza, amelyeket a tanítók joggal támaszthatnak. A tanítók működésétől sok függ, a kezeik alól kikerülő generáció sorsa jó részt, szóval a társadalom. Ezenkívül nemzeti érdekeink legfontosabbja, a nemzeti szellemben való nevelés van kezeikbe téve. Nem engedhetjük meg tehát, hogy a tanítók, a kiknek a hivatása ilyen fontos, továbbra is abban a nyomorúságos helyzetben tengődjenek, a melyben tényleg vannak. Epen azért pártolja Szinay javaslatát. (Helyeslés balfelől.)

Pap Elek szerint felesleges a tanítók hivatásának fejtegetése; tudvalevő ugyanis, hogy az nagy horderejű. Jobb lesz, ha megtöltjük a tanítók szákját, mert erről viszont tudjuk, hogy úres. Inkább adjuk a tanítóknak feleslegünket, mint a közös hadseregnek, amelyen át csurog a nép verejtéke, mint annak a dobznak, a melyen a szegény ember feje alól az utolsó párnat és ellicsítájk. (Zajos tetszés a szélső balon.) Barátja, Szinay javaslatára fog szavazni. (Helyes balfelől.)

Kiss Albert ismerteti ennek a javaslatnak a rövid történetét. 1890-ben pártja megbízásából a tanítók sorsának javítására határozati javaslatot terjesztett a ház elé, melyre akkor a miniszter kijelentette, hogy maga is sürgősnek tartja a tanítók helyzetén javítani, még pedig akként, hogy a felekezeti és községi tanítók legalább 300 frtot kapjanak készpénzben. Szóló akkor pártja helyeslése közepett a határozati javaslatot a miniszter ígérete folytán visszavonta, mert a miniszter ígérete megnyugtatta a házat és szóló pártját is. Amidőn most a törvényjavaslat előttünk áll, szóló a miniszter ígérete szempontjából bírálja ezt, mert csak így következetes és a bírálat csak így igazságos. Es ki kell jelentenie, hogy ez álláspontból kiindulva a javaslatot elfogadja. (Helyeslés.) Más kérdés azonban, hogy így a javaslat keretében segítve lesz-e minden tanítón? A 600 frtnak nem ellensége, de ebben a javaslatban azt lehetetlennek tartja. Ennek kimondása nem volna egyéb, mint a felekezeteket, amelyek ugyanis tul vannak terhelve, versenyre hívni a 600 frtos fizetés összeadására. Ez nem igazságos. Tessék az állami iskolákat kezébe venni az államnak, amihezjoga van, de ez csak a 1868-iki törvény megváltoztatása után le-

hetséges. Akkor azután ott, ahol az államnak kifogásai vannak, zárja be az intenczióinak meg nem felelő iskolát és állítson helyébe állami iskolát. (Helyeslés.) De ezeket a kérvényeket nem a javaslat keretében lehet megoldani. A javaslatot, mely a miniszter helyesléssel fogadott ígéretének beváltása, elfogadja. (Helyeslés.)

Madarász József Kiss Alberttel szemben igazolja a függetlenségi 600 forintos kívánását.

Kiss Albert személyes kérdésben szól. Madarász azt mondta, hogy ő meghallotta a tanítók szavát és hogy szóló nem hallotta. Biztosíthatja Madarászt, hogy sokkal több tanítóval érintkezett, mint Madarász. Szóló azt akarja, hogy a törvényt direkt uton változtassák és ne kerülő uton emeljék a tanítók fizetését 600 frtra.

A vitát bezárták.

Csáky Albin gr. szükségesnek tartja egy némely megjegyzésre válaszolni. Bánó javaslatának indokolásában azt mondja, hogy a miniszter a felekezetekkel argumentált. Csodálja, hogy Bánó nem emlékszik a bizottsági tárgyalásra, ahol mások védtek a felekezeteket s nem szóló, aki az állami befolyás mellett foglalt állást. Ezt a politikát, melyet a javaslat magában foglal, parancsolja a pénzügyi helyzet is, hacsak nem akarjuk, hogy a deficit megint a nyakunkba szakadjon. Bánó még az állam és egyes felekezeti férnök közötti paktumról is beszélt. Ilyesmi nem létezik. Ellenben szükségesnek tartotta informáltatni magát s ennek az az eredménye, hogy a 300 frtos minimum mellett a felekezeti iskolák 75 százalékát képtelenek az iskolafenntartók dotálni állami segély nélkül, s így kényszerítve vannak önrendelési jogukat feladni. (Helyeslés.) Vannak fontos kérdések, melyek a nagyobb minimummal összefüggésbe vannak s csak egyet ezekből a fontos kérdésekből kiragadni nem lehet. (Helyeslés.) Polonyi beszédére nem reflektál, pedig figyelmesen hallgatta. És pedig nem felel azért, mert akkor abban a másodsorban kellene felelnie, amint Polonyi beszélt. De ezt nem teszi egyszerűen azért, mert azt a modort, melyben Polonyi beszélt, nem szereti. (Tetszés és derűtség jobbfelől.) Kéri a szakasz változatlan elfogadását. (Élénk helyeslés jobbfelől.) A módosításokat nem fogadhatja el. A Hévízyt csak azért nem fogadhatja el, mert nem definiálta megfelelően a segédtanítói állást. (Helyeslés jobbfelől.)

Polonyi Géza személyes kérdés címén azt jegyzi meg, hogy a miniszter érdemleges válasz helyett személyeskedett.

Csáky Albin gr. miniszter csak azt jelentette ki beszédjében, hogy ő azt a modort nem szereti. Ezt a kijelentést most csak ismételheti.

Szinay Gyula zárbeszédjében újlag elfogadásra ajánlja javaslatát. Tagadja maga miniszter a hadügyi túlköveteléseket s akkor megadhatjuk a tanítóknak a 600 frtos minimumot.

Kammerer Ernő: Miután argumentumai meg nem czáfoltattak, azokat nem ismétli. Az ellenzék olyan érvekkel állott elő, mely magas régiókban kalandoz s el van mondva Dosztojevszky meg mások regényeiben. De biztos mértéke az anyagi javulásnak a tanítók és a tanítói állások szaporítása. Sokan kikelték a felekezeti iskolák ellen. A felekezeti iskolák igen sokat tettek a nemzeti szellemért, a magyarosodásért. Egynehányért az összezt elítélni nem szabad. Elfogadásra ajánlja a szakaszt. (Helyeslés.)

Következett a szavazás.

Szinay Gyula és Bánó határozati javaslatára névszerinti szavazást kértek.

Maga a szakasz meg nem támadtatván, az elfogadtatik.

Elnök: A névszerinti szavazás megkezdődik.

A V betűt húzták ki. (Kiáltások balról: Vé, vé! Vae Victis!)

A szavazás eredménye: a ház 76 szótöbbséggel elvetette Szinay Gyula határozati javaslatát. Hasonlóképp elvetette a többieket is, változatlanul elfogadván a szakaszt.

Budapest, május 3. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Bánó József módosítása felett, mely a tanítók fizetését 400 frtban kérte megállapítani, izgalmasan folyt le a szavazás.

A fiatal ember majdnem elszedült, mikor e szavakat meghallotta, s mikor szemei a leány őszinte, várakozásteljesen reá függesztett tekintetével találkoztak. Hogyne tetszenék — mondá akadozva — ha önnek, kedves kisasszony, ez nem lenne alkalmatlan!

— Óh dehogy! — viszonzá Katty s hangja rezgése eltitkolni akart örömet árult el. Apa sokszor mondja, hogy pénzemet igen jól kezeltem s ha már egy évvel idősebb lennék, bankunkat „Hellish Brothers and Daugther Katty“ néven vezetné tovább.

A tiszt, ki látta, hogy a dolog komolylyá kezd válni, folytatá: De én szígyenlem azt a csekély betétet, ha a kisasszony kegyes lenne, még egy kevés pénzt gondjaiba venni, mert most nélkülözhetném!

— Hát persze, hogy akarom! s mily örömet! maga egyszerre több fokát építette fel jövődö boldogságának és szerencsésének s így a siker annál biztosabb! Így ni! Most egy névjegyvet vett elő, gyorsan egy pár szót írt reá. Így ni! ez a nyugtatvány a többiről annak idején majd gondoskodik az én öreg Boltonom (főkönyvvezetőnk.) Elvárok minél hamarább újabb betéteket, mert ne feledje, mától togyva én vagyok bankárja!

— Nagyon fiatal s igen bájos bankár — viszonzá a tiszt ábrándosan nézve a kipirult leány arczába. De miként juttassam önhöz a többi betétet?

— Hogyan? — hát a legegyszerűbb lenne, ha meglátogatna bennünket. De apa nem szereti a tisztet, mert hát őszintén szólva sógorommal, ki szintén tiszt volt, sok keserű tapasztalatot tett. Így a legokosabb lesz, ha

betétjeit levélben küldi direct nekem, s én negyed évenként beszámolókat szintén levélben.

Hersfelden megbüvölve nézte néhány pillanatig a tündéres szép lánykát, ki ily üzleties hangon tud beszélni; majd hirtelen, mint, kit édes álomból felriasztanak — a lokomotív füttye hangzott el — szolt: „S én soha többet ne lássam s halljam az ön csevegését?“

— Óh dehogy! — nevetett vigan Katty. Az őszszel az atyám és saját kívánságomra bemutatnak a társaságban, hisz akkor már éppen 17 éves leszek. Akkor aztán csak magán mulik, ha nem találkozzunk!

— Ne muljék rajtam! — erősítette Hersfelden majdnem gyengéden pillantva szép utitársára.

Újabb erősebb füttye, a vonat lassabban halad s néhány másodperc múlva megállt. Hallersdorf! Két perc! — kiáltott a kalauz. Az ajtó kinyílt, a tiszt hirtelen magára ölti köpenyét, magához veszi bőrös ládáját. Felejtetetlen órát szerzett nekem, kedves kisasszony, s emlékezzék kérem reám szívesen! A viszontlátásra!

— Csak szorgalmasan építse a boldogsághoz vezető lépcsőt! — mondá Katty, kék szemei gyönyörű pillantásával.

A tiszt mélyen meghajtva magát távozott. A következő pillanatban ismét mozgásba jöttek a kocsi kerekei s robogva ment odébb a vonat, mely után, mig csak el nem tűnt, úgy nézett Hersfelden, mint valamely álmodó.

(Folytatása következik.)

Tizen négy többséggel a jobboldal elvetette Bánó módosítványát. A szavazás alatt az ellenzék azt hirdette, hogy Csáky kisebbségben maradt. Elnök jelentését a szavazás eredményéről feszülten hallgatták. Kiderülvén Csáky győzelme, a jobboldal viharosan megjelente Csákyt.

Ülés végén Asbóth János interpellálta a kormányt, fenntartja-e továbbra is egyházpolitikai programját?

A ház az interpellációra viharos kacajjal felelt.

A vitát holnap folytatják.

Külföld.

A német katonai javaslat.

A német katonai javaslatok tárgyalása — ugy látszik — csendes lefolyása lesz, mert a Berlinből érkező jelentések szerint a Huene-kompromisszum létrejött a következő alapon: két évi szolgálat öt évre, s a három éven belül elérendő létszámnak 70,000 emberrel való fölemelése. A kompromisszumnak állítólag 20 szabadelvűpárti van megnyerve. Az újabb hírek szerint pedig a Caprivi, a szabadelvűek és a centrum egy része közt folyó tárgyalások a kívánt sikerre vezettek, Huene azt fogja indítványozni, hogy a kormány követelése az első évben harmincezer emberrel leszállíttassék. A kormány ebbe beleegyezett. A plenumban biztos a többség, mert a szabadelvűek és a centrum egy része mellette fog szavazni.

Vilmos császár Svájcban.

— Távirati tudósítások. —

Spezziában bucsuzott el a német császári pár az olasz királyi pártól. A császárné és a királyné megölelték és háromszor megcsókolták egymást. Vilmos császár és Umberto király ismételten megölelték egymást. A német császár az olasz királynénak és az olasz király a német császárnénak kezét csókolta.

Svájcban hivatalos fogadásban részesült a császári pár. Luzern városka fényes diszt öltött a magas vendégek tiszteletére. Tegnap délelőtt a császári pár kirándult a Vierwaldstätt tóra. A park mellett fekvő valamennyi helységben nagy néptömeg üdvözölte őket. A hajók közeledésével Luzern hegyeiről ágyudorej hangzott. A tópart egész hosszában sűrű néptömeg rivalgott. Midőn a császári ház a Svájci udvar elé érkezett és a zenekar rázendítette a Heildir im Siegeskranz-ra, Schenk szövetségi elnök és Frey és Lechenel szövetségi tanácsnok elébe mentek a császári párnak, mire kölcsönös szívvelyesen üdvözölték egymást. A szövetségi tanácsosok azután a császári párt a zene hangjai mellett a szőnyegekkel borított utcán át, melynek mindkét részén a katonaság állt sorfalat, a „Svájci udvarba“ kísérték. Adiszlakomaa Svájci udvar nagytermében volt. A császár mellett a jobboldalon Grey szövetségi elnök, szemben vele Lechenel szövetségi tanácsos ült. Mindössze 42 teríték volt. A lakoma vége felé Schenk szövetségi elnök pohárköszöntőt mondott, mire Vilmos császár felelt. A lakoma végeztével a császár és császárné cerclet tartottak. A pályaudvarban a császári pár szíves bucsút vett a szövetségi tanácsosoktól. A császári pár közvetlenül Karlsruheba utazik, anélkül, hogy Berlinben megállana.

Időjárás.

Légnemés: reggel 7 órakor 766.6 mm., délután 2 órakor 762.4 mm. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 10.9, délután 2 órakor C° + 21.6. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 4, délután 2 órakor N. 4. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután félborult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 3 milliméter.

Időjósítás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Május 4. —

Változó felhőzet. — Enyhe. — Zivatarok.

HIREK.

Május 4. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Flórián. — Protestáns naptár: Flórián. — Görög-keleti naptár (április 22.): Paraklit. — A nap kél 4 óra 40 perczkor, nyugszik 7 óra 14 perczkor.

Szabadságharczi ereklyék orsz. muzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva mindennap délelőtt 9—12 és délután 2—4 óráig.

Köleser-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 1—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Az „Aradi Közlöny“-re előfizethető bármely naptól, egy óra 1 forintjával, vidéken postai szétküldéssel 1 frt és 20 krajczárral. A fűrdődény alatt a kiadóhivatal pontosan megküldi az „Aradi Közlöny“-t az esetben is, ha az előfizető tartózkodási helyét változtatja. Levelezőlapra nyilvánított kívánságra a kiadóhivatal a lapot 8 napon át díjtalanul bárkinek megküldi.

Személyi hír. Waldstäden báró temesvári hadtestparancsnok tegnap este Aradra érkezett s ma szemlét tart a katonaság felett. A magas katonai vendéget a háziezred tisztikara fogadta.

A hivatalos lapból. A király az igazságügyminiszter előterjesztésére Fabinyi Gusztáv győri ítélőtáblai elnöki titkárt a győri ítélőtáblához bírónak, Mariaffy József budapesti járásbíró albirót a budapesti törvényszékhez bírónak, Bittó József a radai aljárásbíró borsosjenői járásbíróvá és László Izor a radai törvényszéki jegyzőt a lippai járásbíró albiróvá nevezte ki. A kinevezéseket a hivatalos lap tegnapi száma közli.

Az Andrassy-tér rendezése. A mérnöki hivatal immár teljesen elkészítette az Andrassy-tér rendezésének tervzetét. Ennek alapján jelezhetjük, hogy Arad ezáltal oly főutat nyer, mely a fővárossal vetekedik. Az ut hossza két kilométer lesz, tehát kevéssel rövidebb, mint a fővárosi sugárút. Ugy a járdák, mint a kocsutak aszfalt-burkolattal lesznek készítve, sőt a templom és városház előtti tér teljesen kilesz aszfaltozva. Oldalt a Karolina-utcaig kertes fasor, a jelenlegi sétány helyén pedig — melyet közepén kocsutnak átvágnak — határozott fasor lesz létesítve. A lövonatu kocsik sineit közelebb hozzák a házakhoz, miáltal a kiépített kioszkok megsemmisülnek. Ezek ugyan fölsőlegesen is lennének, miután a fasorok között elég üdülő helye lesz a közönségnek. A tervzetet Taraba Sándor térképezte igen ügyesen.

Törvényhatóságok és az egyházpolitika. Május 1-én — mint már jeleztük — az ország számos vármegyéje tartott tavaszi közgyűlést, a melyen mindenütt napirendre volt tűzve a kormány liberális egyházpolitikája támogatásának kérdése. Örömmel konstatáljuk, hogy a vármegyeyi törvényhatóságok csaknem mindannyian melegen üdvözölték a kormány egyházpolitikai javaslatát s készséggel ajánlották fel támogatásukat a kormánynak. A szomszédos Csanádmegye közgyűléséről már adtunk hírt. Kivüle Fejérmegye, Vas megye és Veszprémmegye törvényhatóságai pártolják az egyházpolitikát. Győr megye papjai leszavazták a pártoló javaslatot.

Aradváros közigazgatási bizottsága f. hó 7-éről elhalasztja szokásos ülését, miután a szokásos nap vasárnapra esik. Az új határnap még nincsen megállapítva.

Leégett ház. Tegnap délután 2 óra tájban az Illés-utca 21-ik számú, Török Márton tulajdonát képező épület kigyuladt, s pár perc alatt teljesen leégett. A szél átcsapott egy parazsat a szomszéd házra is, melynek zsindeiytetőzete szintén tüzet fogott, de a lángok továbbterjedését hamarosan megakadályozta a kivonult tűzoltóság. A kár csekély.

Agyonrugott lödömitő. B.-Csabáról jelenté levelezőnk: R. Sándor a békésmegyei lödömitők között elismert nevet vívott ki. Legutóbb Orosházán volt elfoglalva s ott egy zabolátlan vad csikó a trainirozás közben úgy fejen rugta, hogy koponyája megrepedt s ott a helyszínén meghalt.

Flórián napja. Szt-Flóriánnak, a tűz és Aradváros védszentjének ma ünepelik névnapj évfordulóját. Tegnap este a szokásos zenés körmenet is meg volt, ma reggel 8 órakor nagy egyházi processzió vonal Flórián-utcazi kápolnához, hol misét mondanak. Az ünnepe tehát teljesen egyházi jellegű lesz.

Előléptetés. Az igazságügyminiszter Russu Gyula kisjenői telekkönyvvezetőt a tizedik rangosztályból a kilencedikbe léptette elő. Russu az aradi törvényszék területén egyike a legregibb és legtevékenyebb tisztviselőnek.

Vásárhelyi ribillió. Vásárhelynek kijutott a május elsei izgalomból. Tüntető szocialista gyűlést nézett végig. Hegedüs Bálántól és társai kértek Gyula Sándor főkapitánytól engedélyt a nagyre, amelyor május 1-én d. u. meg is tartottak — minden rendezavarás nélkül — a Szabadság-téren. Mintegy négyezer ember gyűlt össze. Legnagyobb részük kíváncsiakból állott. Mindössze 200—220 munkátlan munkás volt, aki a szocialista vörös kokárdát föltűzte. A gyűlés elnöke egy 17 éves, Szombati Géza nevű cipész segéd volt, aki vörös papírról igen fekete betűket olvasott fel az „általános nemzetközi szocialista munkás-szövetség“ nevében. A fekete betűkből azt is kiolvasta az ifju legényke, hogy a munkásnak nincs se istene, se hazája és csak egy megváltása van, a társadalmi korlátokat, gazdaságot, országokat leromboló s a haza eszméjét megsemmisítő szent kommunizmus. Az ilyen eszmék hirdetésért a fiatal legénykét le kellett volna kapni a husz körmérő s alaposan elpokolni, aztán munkára kényszeríteni. Legelőször követelte: az általános képvis. választói jogot, a munkás törvényt, (ez már meg is van.) a nyolcz órai munkaidőt és a fogyasztási adók eltörlését. Azután felolvasta Palágyi Lajosnak a „Szendergőkhöz“ című rimes szövegét. A népet hidege hagyta az ifju legényke heveskedése s csak akkor melegtül föl, amikor meghivatott Hegedüs Bálánhoz személyesitalok nélkül való munkás vacsorára, ahol aztán mégis csak előkotortatott vékony nyaku üveg.

A nyugdíjbizottság ülése. Aradváros nyugdíjbizottsága tegnap délután ülést tartott, melyen Mester Mátyas szolgál és Ortner István kézbesítők nyugdíjaztatására vonatkozólag tettek javaslatot.

Betegforgalmi kimutatás. Az aradmegyei közkörházban a múlt hónapban ápolatott 191 fiú és 168 nő, összesen 359 beteg. Ebből elbocsájtott 115 fiú és 68 nő, összesen 183. Gyógykezelés alatt maradt a hó végén 76 fiú és 100 nő, összesen 176 beteg.

Öngyilkos leány. Lapunk tegnapi számában téves információ alapján tudósításban jeleztük, hogy Husz Mária kurticsi hajadon megmérgezte magát, s meghalt. A voltaképeni tényállás pedig az, hogy a leány mérgezési tünetek között sulyosan megbetegedett, mely esetet a községi orvos menten jelentette a járási főszolgabirónak, mire Ortutay Gyula főszolgabíró és Institoris István jár. orvos a tegnap délutáni vonattal a vizsgálat megejtése céljából a helyszínére utaztak. A főszolgabíró kérdéseire a leány egész öntudatosan válaszolt. Azt mondja, hogy az egész önmérgezése véletlenségén alapszik, amennyiben az éjjeli szekrényén két egyforma üvegben állott a torokvíze és a kérdésben levő mérég. A torokvízzel torkát akarta öblögetni. De az üveget elcserélte s a mérégtől ivott. Azon kérdésre, hogy honnan vette a mérget s különben mire használja, azt felelte, hogy Bécsből a lapok hirdetései folytán hozatta s kézmosóul használta. A vizsgálatot tovább folytatják. Az orvosok véleménye szerint a leány felgyógyul.

Megidézett szocialisták. A május első szocialis mozgalmak főkorifeusait, köztük Raday extitkosrendőrt kihallgatta Nyáry Béla alkapitány. Az ítéletet azonban csak ma mondja ki. A nyughatatlan véru ember védelmét Rosenberg Károly dr ügyvéd vállalta el, s a tárgyalás előtt siralmas szónoklattal óhajította az alkapitány szívét meglágyítani.

— **70.816.464 betű.** Hogy mily óriási munkásság volt az, melyet irodalmunk atyamestere, Jókai Mór ötven esztendő alatt kifejtett, arról megközelítő képet nyújt az a hatalmas számkolosszus, melyet ez újdonság élére irtunk Jókai Mór, a lehető legpontosabb számitással (ide nem értve elszórtan megjelent s ma jótórmán már ki sem nyomozható apróbb czikkeit) eddig megjelent 324 önálló kötetében, melyek 3000 nyomtatott ívet tartalmaznak, összesen 70.816.464 betűt irt le. Ez a betűkolosszus a következőképen oszlik meg; a Franklin-társulat kiadott belőle 29.983.744 betűt, Pfeiffer könyvtár 10.187.344-et, az Athenaeum 11.864.000-et, a Révai testvérek 12.829.763-at, Ráth Mór 1.714.432, Vegyes kiadványok 3.437.187 betű. A nyomdai betűolom sulya e számadatok szerint összesen 35.550 kilogrammot tesz ki. Egymás mellé állítva a 70.816.464 betűt $143\frac{8}{10}$ kilométer hosszú vonal kerül ki belőlük; oly távolság, melyet a legsebesebben rohanó expressz-vonat 2 óra 20 perc alatt fut meg. Ha még hozzáveszi az ember, hogy ez a 143.800 méter hosszú egyenes vonal függőlegesen képzelve a 300 méteres Eiffel-torony 48-szoros magasságának felel meg, s hogy a 35.550 kiló nyomdai ólom elszállítására (mely $355\frac{5}{10}$ m. mázsával egyenlő) 12 teherszállító kocsi, vagy három tétézve rakott vasuti vagonra volna szükség, — megközelítőleg fogalmat alkothatunk magunknak arról a roppant termékenységről, melylyel a lefolyt 50 év alatt nagy Jókaink a nemzetet megajándékozta.

— **Sikkasztó bankigazgató.** Eremits Pál nagy-kikindai bankigazgatót, — mint tudósítónk telegrafálja — a szegedi királyi tábla csalásért és okirathamisításért két évi fegyházra ítélte.

— **Beszélok számok.** Az elmúlt hét születési és halálozási számai kedvező arányt mutatnak fel. Meghalt 36 egyén, és pedig 16 fi, 20 nő; arány 41:2 pro mille. Született 46 egyén, 27 fi, 19 nő; arány 53:0 pro mille.

— **Huszezer forintos rablás.** Kolozsvárt a város legnépesebb utcájában lévő Economul hitelbankot tegnapelőtt éjjel kirabolták. Az ismeretlen betörők a kénytelen át hatoltak a helyiségbe, feltörték a kamrát, s a benne talált összes készpénzt elvitték. Az elrabolt pénz körülbelül huszezer forint lehetett.

— **Ebmarás.** Tegnap délután Hamann Netti varrónót ó-vártéri lakásán a saját kutyája megmarta, s testén veszeléses sebeket ejtett. Az ebet megmérgezték, s állatorvosilag fel fogják boncolni, megállapítandó azt, hogy veszett-e. Ezt annyival is inkább hiszik, mert az eb saját gazdasszonyát marta meg. Ez esetben a beteget azonnal felszállítják a budapesti Högyes-féle intézetbe.

— **Kutha dobott gyermek.** A csendörök le tartóztatták Pécn Lubicza varjasi lakos leányt, mivel újszülött gyermekét a knési-határban lévő pusztai kutha dobta. A kis holttestet, mely már tökéletesen feloszlának indult, tegnap vették ki a hivatalos kiküldötték a kútból.

— **A czár haragja megszűnt.** Két év előtt nagy haragra lobbant a minden oroszok czárja. Volt is rá igen nagy oka: Mihajlovics nagyherceg polgári nőt vett feleségül. A megátalkodott nagyherceg el is vette érte büntetését, és pedig sujtotta a czár haragja, elvesztette jogait és kiváltságait; kitörülték még a hadsereg kötelékéből is. Most azt jelentik, hogy a czár visszahelyezte a nagyherceget jogába, feleségét pedig grófirangra emelte.

— **Apró hírek.** Arad-Szt-mártonban a ragadós száj- és körömfájás kiütött a marhák között. A szükséges óvintézkedéseket megtették. — Kurtison és Mácsán a difteritisz járványserüleg fellépett. — Üllőn tegnapelőtt délelőtt tűz volt. A lángokat szerencsére még idejekorán lokalizálhatták, úgy, hogy nagyobb baj nem történt. — Maros-Sólymoson (Hunyadmegye) Szentiványi Gábor földbirtokos szakácsnéját múlt hó 28-ikán ismeretlen tettesek meggyilkolták és iszonyúan megcsonkították. — Nagy-Kikindán néhány nap előtt az ott állomásozó 8-ik számú huszárezred egyik közkaptonája katonai gyakorlatban oly szerencsétlenül esett le a lováról, hogy szörnyet halt.

Hymen.

Ifj. Zorád János szentannai birtokos tegnapelőtt esküdtött örök hűséget a szentannai róm. kath. templomban Nozdrovitzky Mariska kisasszonynak. Násznagyok voltak: Petkovits István és Kreitler Ferencz. Koszorus párok: Papp Veturia és Balta Illés, Jeles Izlán és Bleicziffer József, Brück Zsófia és Mandel Antal voltak. Az ifju pár nászutra Olaszországba utazott.

Sport.

+ **Lóverseny B-Csabán.** A békésmegyei gazdasági-egylet pünkösd másodnapján, vagyis folyó évi május hó 22-én lóversenyt rendez B-Csabán. Felosztásra kerülnek: a békésmegyei mezőgazdák versenye, békésmegyei gazdák saját nevelésű lován 100 és 50 frankos díjjal. 2. A mezei gazdák versenye bárhol nevelt loval 60 és 30 arany frankos díj. 3. Urlovak versenye 4 éven alóli 50 klgr. loval, első díj 400 frank, második díj a tétösszegig. 4. Nyerteslovak versenye, melyre futhat az 1-ső és 2-ik futamban nyertes 4 ló, díj 40 arany frank. 5. Vigaszverseny 30 arany frank díjjal. 6. Ügető verseny kettős fogaton 100 arany frank díjjal.

Színház, irodalom és művészet.

* **Jászay Mari Aradon.** Jászay Mari asszony, a nemzeti színház nagy tragikája Hilgermann Laura asszony operaénekesnővel egy zongoraművész kíséretében június elején magyarországi körútra indul s körútjában legelőször Aradot látogatja meg. Mint értesülünk, s művésznők körútja az ország összes nagy városaira kiterjed.

* **Megnyilt a bódé.** A nagyáradai színi szezon kedden este megnyilt. A bemutatóról, Adolovaynábob leányáról, illetve az előadásról az egyik odaváló lap így ír:

„Az előadás bemutatója volt a drámai személyzetnek. Elhamarkodottság lenne azonban ebből az egy előadásból, állapítani meg a drámai személyzet értékét. Azt a nézetet azonban az első benyomások után is meg lehet kockáztatni, hogy Leszkay a vidék java erőiből egybeválogatott, drámai személyzettel jött ide. A nagyvilág (Vilma), aki az aradi közönség biztató tapsai között fejlődő, rokonszenves, de zsöngé tehetség volt még pár évvel ezelőtt: ma már aquisitív számba megy s előkelő helye van a vidéki drámai szendék sorában. Örvendünk, hogy ezt az értelmes, szorgalmas, temperamentumos ifju erőt, a ki ezek mellé még kiválóan szép színpadi alak, színpadunkon láthatjuk. — R. Rostagny Irén (özvegy Domaházy) ezuttal csak csinos toilletet és ügyes társalgási routint mutatott be. — Tárnocki Gizát (Szentirmayné) kedves ösmérsékként fogadták. Egy csinosan, érzelmesen megalkotott, kis epizódjával (mikor háromszor, más-más hangsúlyozással, utoljára siró hangon mondja férjének, hogy ne higgyen felőle rosszat) zajos hatást keltett. Az új férfi szereplőkről egyelőre csak annyit, hogy Fenyeessi (Tarján) diszkrét esz-közökkel dolgozó, olyan színész, akinek szereplése elé épp annyi érdeklődéssel, mint nyugodt várakozással nézhetünk. Balassáról (Merlin) mai hüvös és meglehetősen szintelen szerepe után nem akarunk még ítéletet mondani. Tompa (Loránt) a huszártiszt temperamentumot elég jellemzően fejezte ki. A huszár-szereplőkre általában van egy megjegyzésünk. Egész jelenetek vannak a darabban, amik csak úgy hatnak, ha azok a speczifikus huszártiszt sajátosságok, amiket Herczeg oly előszeretettel és bravórral visz színpadra: a szereplők által meg vannak érzéketve — úgy, hogy illuziót keltenek. Egyik foglalkozása volt az előadásnak, hogy ez az illuzió igen sokszor hiányzott. Hja! Nem az aranyzinóros atilla teszi a huszárt! Ki is kell azt tölteni azokkal a nehezen definálható sajátosságokkal, amik a huszárt a világ minden katonájától megkülönböztetik. Szendrei szöke parókás hadapródja karrikirozott alak volt.”

* **Somló Sándor költeményei.** Somló Sándor, az aradi színház volt ambíciózus költő-színésze egy kötet verset adott ki Bolyongás czímen, melylyel az egyik fővárosi lap behatóan foglalkozik. A kötet több mint tíz

éves munkálkodását foglalja magában, s tartalmaz a verseken kívül drámai töredékeket is. Somló Sándor neve írja a „P. N.“ — régóta ismerős az irodalomban; több drámája díjat nyert az Akadémia ítélőszéke előtt és egy szép költői elbeszélést, az A pród-ot a Kisfaludy-Társaság jutalmazta a Bulyovszky-díjjal. A Somló jeles poétai egyénisége, meleg érzése, mely költeményeiben mindig megható formában nyilatkozik, igazán méltó arra, hogy az irodalom barátai gyakrabban foglalkozzanak vele. Ebből a kötetből is, a czime, egy érzelmes, mindég diszkrét, kissé romantikus hajlandóságu ember képe domborodik ki előttünk, a ki verseivel átéreztetni velünk a saját érzéseit s formai érzékére nézve a legelső helyek egyikét érdemli meg a legújabb költészetben. Eleme: a régi várak, a szerelmes apródok, a tört szívek, szóval a régi poézis kellékstára, de ezek az antik alakok és érzések mégis valami megható bájosággal csendülnek meg formás verseiben. Somlónak rossz szokása, hogy a nyomdai írásjelekkel is hatni akar s oly pazarlást visz véghez az egymás mellé rakott pontok használatában, hogy menten kuratela alá helyeznék, ha pénzzel cselekednék ilyesmit. Minden szó után három vagy négy pont, ami kissé vidékies és nem is méltó az olyan íróhoz, ki azzal is tud hatni, amit mond s nem szorul arra, hogy írásjelekkel pótolja a saját érzéseinek vékonyságát. Igen kedvesek és megindítóak azok a versek, melyeket kis leányához irt.

* **Hevesi József szintársulata** tegnap kezdte meg Kis-Jenőn előadásait a Bolondok háza című bohózzattal. A közönség szép számmal látogatja a színikört. A társulat egy hónapig marad Kis-Jenőn.

Táviratok.

A király itthon.

Budapest, május 3. (Saját tud. táv.) A király ma délelőtt kihallgatáson fogadta Wekerlét. Ma László és Jenő tőhercegekkel ebédelt. A holnapi ebédre a miniszterek, a holnaputánira a főpapok hivatalosak. Délután meglátogatta a virágkiállítást, mindenütt, a hol megfordult, zajos ováció és nagy embertömeg fogadja. A király délután Beniczurnak arczképéhez ült s meglátogatta a mesteriskolában a többi festők műtermeit is. Beszélgetés közben elragadtatva nyilatkozott Budapest rendkívüli fejlődéséről és haladásáról.

Az „Otthon“ ünnepélyei.

Budapest, május 3. (Saját tud. táv.) Az „Otthon“ májusi ünnepei a leégettekért felosztva tizenegyedikétől huszonkettedikig tartanak.

Kövér Géza elítelve.

Budapest, május 3. (Saját tud. táv.) A törvényszék négy évi börtönrre ítélte Kövér Gézát, a Cook utazási iroda 38,000 frtos sikkasztóját.

A függetlenségi párt.

Budapest, május 3. (Saj. tud. távirata.) A függetlenségi párt kebelében uralkodó meghasonlás, amelyet pedig hivatalos közlemények mindig annyi állhatatlansággal czáfolnak, a ház mai ülésén ismét teljes erővel felszínre került. Kiss Albert elkövette azt a szentségtörést a pártfegyelem ellen, hogy a tanítói javaslatot megszavazta, amivel aztán magára vonta Polonyi Géza és társainak haragját. Ez a harag abban nyilvánult, hogy a Polonyisták „Elállt!“ kiáltottak Kissnek, ellenben a Kiss álláspontja ellen beszélő Madarász elkopott frázisait tapsolták és éljenezték. A függetlenségi párt többsége némán nézte ezt a demonstrációt, bár Kiss a párthatározat ellenére szavazta meg a kormány javaslatát. Dejszen, fordulna

csak elő ilyesmi a jobboldalon, de kitörne balfelől az ujjongás.

A német katonai javaslat.

Berlin, május 3. (Saját tud. távirata.) A cenzurpártnak tegnap este tartott értekezletén élénk vitakozás után hír szerint mindössze csak nyolczan voltak, a kik a Huene-féle javaslat mellett nyilatkoztak.

Letartóztatott kocsivezetők.

Hamburg, május 3. (Saj. tud. távirata.) A vasuti jegyekkel üzött visszaélések miatt több kocsivezető ellen megindították a vizsgálatot, ötöt közülük leistartóztatták. Az ügykinos feltűnést kelt.

Svájcz nyilatkozik.

Páris, május 3. (Saj. tud. távirata.) A Gaulois szerkesztője meginterviewolta a svájci szövetségtanács elnökét. Franciaországnak — ugymond — nincs oka nyugtalankodni. Svájcz vendégszeretettel fogadta a német császárt, mert erre kérték, egyebekben az ország mindig sikra fog szállni függetlenségéért.

Közgazdaság.

= Szárazság és eső. Alig mulik nap egy hét óta, hogy valamely vidékünkön eső nem volna és mégis állandó a panasz a szárazság és gyakori szeles időjárás miatt. — Kevés eső ismét volt az ország némely részében. Az esőmennyiség csak 1—5 milliméter között ingadozott a lefolyt 24 órában is. Május 1-sejétől 2-ára ismét több helyen volt eső. A mai nap folyamán hozzánk érkezett eső-hírek a következők: Zombolya, Szatmár, Szeged, Csáktornya, Nagyváradi és Zágrárában így az ujjongással beállott szeles időjárás következtében az idő, főleg északon erősen lehűlt, sőt egyes helyeken a hőmérő a 0 fokon alul sülyedt. Több felvidéki vármegyéből jeleznek kisebbmértvű fagyot. A szárazságban silylődd vetések helyenkint már tetemesen hanyatlottak és különösen nagy kárt észlelnek azokon a vidékeken, a hol még abszolút véve egy csepp eső sem volt két hét óta. A legexponáltabb és eső hiányban szenvedő vármegyék az idén leginkább: Nyitra, Nógrád, Pozsony, Trencsén, Győr, Esztergom, Komárom, Sopron, Moson, Bars, Heves és Borsod; csak csekély, figyelembe is alig vehető eső volt: Veszprém, Fejér, Zala, Vas, Tolna, Baranya, Bács-Bodrogh, Csanád, Pest és Jász-Nagy-Szolnok vármegyékben. Az időjárás bi zonytalan képet mutat, de inkább esőre hajló, s remélhetőleg ma-holnap ismét lesz egy kis lecsapódás.

= Az új pénz. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök, a koronaértékre szóló nikkel-érmék forgalomba hozatala és az o. é. huszkrajczáros ezüsváltópénz bevonása tárgyában a következő rendeletet bocsátotta ki:

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok cs. kir. pénzügyminiszterével létrejött megegyezés alapján, a m. kir. állami pénztárak a koronaértékre szóló nikkel-érméknek, nevezetesen a nikkel huszfilléreseknél és tizfilléreseknél forgalomba hozatalát folyó évi május hó 1-én kezdik meg. A magyar és ausztriai veretű nikkel-érmék a törvény értelmében névértékükben és pedig ausztriai értékre szóló fizetéseknek a huszfilléresek tiz és a tizfilléresek öt ausztriai értékű krajczárral számítva, fogadandók el. Az állami és egyéb közpénztárak a nikkel-érméket öt o. é. forintig, illetőleg tiz koronáig terjedő összegekben fizetésképp elfogadni tartoznak. Ugyszintén a magánforgalomban senki sincs kötelezve nikkel-érméket öt o. é. illetőleg 10 koronánál nagyobb összegben fizetésképp elfogadni. A m. k. központi állampénztár, budapesti és zágrábi állampénztárak nem különben a váltópénztári teendőikkel megbízott debreczeni, eszéki, fumei, győri, kassai, kolozsvári, nagyszebeni, pozsonyi, szegedi és temesvári királyi adóhivatalok nikkel-érméket minden összegben elfogadnak

más törvényes fizetési eszközre való átváltás végett. A koronaértékre szóló nikkel-érmék kiadásának arányában a m. kir. állampénztárak a huszkrajczáros o. é. ezüst váltópénzt be fogják vonni. A be nem vont huszkrajczáros o. é. ezüst-váltópénz eddigi törvényes forgalmát további intézkedésig megtartja. Budapesten, 1893. évi április hó 25-én Wekerle, s. k.

= A budapesti kereskedelmi és iparbank bukásához. A pesti hazai első takarékpénztár egyesület kijelenti, hogy az a hír, mintha az intézet a „Budapesti kereskedelmi és iparbank“-nál harminczötezer frtlig volna érdekelve, nem felel meg a valóságnak. A takarékpénztár váltótárczájában az említett intézetnek mindössze tizenhatszáz frt értékű jól cenzurázott tárczaváltója szerepel. — A kereskedelmi és iparbank vizsgáló bizottság kötelezettségei keretében 610,000 frtra rugnak, mely összegnél következő intézetek és cégek vannak érdekelve szintén kerek számban fölvetett összegekkel: A budapesti bank egyesület 130,000 frttal, a Mauksch Samu cég 120,000 frttal, a Mandl M. és J. bécsi cég 45,000 frttal, az egyesült fővárosi takarékpénztár 33,000 frttal, az országos központi takarékpénztár 95,000 frttal, a pesti magyar kereskedelmi bank 39,000 frttal, a magyar leszámitoló és váltóbank 45,000 frttal az anglo-osztrák bank 25,000 frttal, az osztrák-magyar bank 2000 frttal, a Grünhut és testvére cég 12,000 frttal, végre a belvárosi takarékpénztár 25,000 frttal.

= A vetések állása Oroszországban. Két év előtt igen rossz termése volt Oroszország kétharmad részének. Az idén úgy állanak a vetések az örökösen tartó rossz időjárás, havazások, állandó reggeli fagyok és hideg észak szél folytán, hogy ma-holnap egyötöd-részen Oroszországnak nem lesz kielégítő növény. Alig lehet hinni — pedig tény — Oroszország őszi búzájának mintegy 30 százaléka kiveszett, 20 százalék meg rossz és csak 25 százalék tűrhető. A rozs még meglehetősen volt a múlt hetekben és ma már ez a növény is hanyatlik. Igen rosszak a gabonavetések a központi és déli részeken; óriási területeken minden vetemény tönkrement. Oroszországban azon a ponton állanak ismét, hogy az inségek részére forgalmi rendszabályokat hoznak; korlátozni fogják a gabonakivitel és ha ez bekövetkezik, az orosz birodalomnak csak kétharmad része fog szabadon állani és résztvenni a nemzetközi gabonakereskedelemben. Az orosz birodalomban a búzával bevetett terület (őszi 75 millió hektárra teszik, melyről azonban a mai kilátások mellett csak mintegy 65—70 millió hektoliter búzával remélhetnek. Tavaly a termés fölül volt a 100 millió. A rozsossal bevetett terület ismeretlen normális viszonyok között 28 millió hektárra rug; ezt a területi mennyiséget most is alapul lehet venni. A rozs, hetek óta alig tejlődött valamit, ez okból a rozstermés kilátások szintén nem a legjobbak s ha az idő továbbra is káros lesz reája, rosszult fog fizetni.

= Budapesti kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok. 1893. évi május. hó 1. Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 46—47 krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 46—47 krig. Fiatal nehéz (pkint 320 klgron felüli sulyban) 49.5—50.5 krig. Fiatal közép (pkint 251—320 klgr. sulyban) 50—51 krig. Fiatal könnyű (pkint 250 klgr. terjedő sulyban) 48—49.5 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 46—47 krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban) 46—47 krig. — Könnyű (pkint 220 klgr. terjedő sulyban) 47—48 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klgron felüli sulyban) 47.5—48.5 krig. — Közép (pkint 220—260 klgr. sulyban) 47.5—48.5 krig. — Könnyű (pkint 220 klgr. terjedő sulyban) 46—47 krig. Sertéslelészám: 1893. április hó 30-án volt készlet 170,485 darab. 1893. május 1-én felhajtott: 2421 db. 1893. május 1-én elszállított 1200 db. 1893. május 2-án maradt készletben 171,706 db. — A hízott sertés üzlet irányzata: kellemesebb

Szeszüzet.

— Május 3. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 51.—, kicsinyben 51.50 hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —

Budapest, május 3. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánsági	lanyha	7.90—8.30
	tiszavidéki	"	8.05—8.60
	pestvidéki	"	8.05—8.60
	fehérmezei	"	8.05—8.60
	bácskai	"	8.05—8.60
észak-magyarországi	"	"	"
Rozs	—	csend.	6.95—7.20
Árpa	takaromány	szilárd	6.—6.10
	égetni való	"	6.25—6.60
Zab	—	szilárd	6.10—6.45
Tengeri	bánsági	lanyha	—
	másnemű	"	4.85—4.90
Káposzta-repcze	—	lanyha	—
Köles	—	szilárd	4.30—4.60
Buza	tavasza	szilárd	8.33—8.35
	junius 1894	"	8.—8.10
Tengeri	május-junius 1894	szilárd	4.90—4.92
	szept-október 1893	"	5.12—5.13
Zab	Budapest sz. tavasza	szilárd	6.35—6.37
	Budapest sz. ősze	"	—
Káposzta-repcze	—	szilárd	15.20—15.30

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1893. május 3.

Magyar aranyjárdék 1%	—
Magyar aranyjárdék 4%	115.30
Magyar papírjárdék 5%	94.85
Magyar vasuti kölcsön	123.50
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsátás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsátás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kibocsátás	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	—
Magyar földterhermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	—
Temes-bánati földterhermentesítési kötv. záradékkal	—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—
Magyar szállodászmavátsági kötvény	—
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	152.50
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	142.75
Osztrák járadék papírban	98.20
Osztrák járadék ezüstben	97.95
Osztrák járadék aranyban	117.20
1860-iki államsorsjegyek	148.50
Osztrák-magyar bankrészvény	982.—
Magyar hitelbank-részvény	399.50

Szerkesztői üzenetek.

H. B. (Kisjenő.) A küldöttet szivesen felhasználunk. A 26-iki közleményt azért kellett módosítanunk, mert lapunkat nemcsak urak hanem hölgyek olvassák. Kérjük további szives értesítéseit minél gyakrabban.

Sz. F. (Kisjenő.) A kérdéses ügygel teljesen hiteles forrás nyomán foglalkoztunk s így rosszakarattal csak az elfogultság vádolhat bennünket. Mi teljesen értjük az Ön elfogultságát s méltányoljuk is annyiban, hogy a sajnálatos esetet nem foglalkozunk többé. Rektifikációt nem tartunk szükségesnek.

Levelező. (Battonya.) Értesítését csak kedden délután vettük s így a szerdai számnál hamarabb nem használhattuk fel.

H. K. (Acsva.) A „Tribuna“ című szenny-lap rágalmával nem foglalkozhatunk, mert nem akarjuk a megyénk különböző nemzetiségei között sajnósan tapasztalt ellentéteket még élesebbé tenni. A megtámadott főszolgabíró ur, ha komolyan veszi az indokolatlan ki-rohanást, más uton fogja sérelmeinek orvoslását keresni. Más irányú értesítéseit köszönettel vennénk.

K. M. (H.-M.-Vásárhely.) Egy újabb küldeményt kérünk és várunk.

Idegenek névsora Aradon.

— Május 3. —

Fehér Kereszt szálloda: Hirschfeld A. főmérnök, Budapest, Gerő Gyula magánzó, Budapest. Brück V. magánzó, Temesvár. Stein P. kereskedő, Kolozsvár. Lusztig V. kereskedő, Kolozsvár. Székelyi Tivadar kereskedő, N.-Kanizsa. Dr. Gráner Ernő ügyvéd, Budapest.

Magyar Korona szálloda: Rakits György jegyzősegéd, Pécska. Kohn N. fakesereskedő, Battonya. Weidenfeld N. regalebérő. Világos.

Három Király szálloda: Argyelán János nyugalmazott megyei számvevő, Buttyin. Füvessy Endre gazdász, Lippa. Török A. földbirtokos, Bécs. Faragó Imre birtokos, Kovácskő.

Vasuti szálloda: Scharapatka Arthur hivatalnok, Mezöhegyes. Sziriczkesku Tivadar körjegyző, Sistarovecz.

Felelős szerkesztő: Vass Géza távollétében a szerkesztésért felelős: ifj. Gily Ede.

Pályázati hirdetés.

I. II. és III. rendű vasutakhoz való talpfák és váltótalpfák szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak czéljaira a közlebbi években szükséges I. II. III. rangú talpfák és váltótalpfák szállítása iránt ezennel nyilvános pályázat nyitattik.

Kedvező árak elérése esetén a szükséglet 3 esetleg 5 évig terjedő időtartamra is biztosíthatni fog, ennél fogva az ajánlataikban az árak mellett az évek számát is kitegyék melyekre ajánlanak.

Az I. II. és III. rangú talpfák ajánlhatók tölgy vagy bükkfából, az ajánlhatók lucz, erdei jegenye és vörös fenyő fából is. A bükkfából, továbbá a lucz erdei-jegenye és vörös fenyő fából készült talpfák ajánlhatók telítetlen vagy telített állapotban. A telített állapotban felajánlott talpfáknál a telítési mód az ajánlatban pontosan körülírandó. Ugyazintén határozottan kihető az ajánlatban az is, hogy az ajánlott talpfa milyen fából való. A váltó talpfák csak tölgyfából készíthetők.

A szállítás a 129181/91 sz. általános, továbbá a tölgy talpfák nem különben a váltó és külön talpfákra vonatkozó 21987/92 sz. hétéfélé különleges s végre a bükkfalpfák készítésére és szállítására vonatkozó 21931/92 sz. különleges feltételek értelmében eszközölköd.

A fentebb elősorolt fenyő fából készült talpfák alakjára és méreteire nézve a bükkfakészítésére és szállítására iránt előbb hivatkozott különleges feltételek 3-ik §-ban azok minőségére nézve pedig a pályafentartási czélokra szolgáló épület és végre fák szállítására vonatkozó 136719/92 sz. különleges feltételek 3 §-ban megállapított határozmányok, a szállítás egyébkénti teljesítésére nézve azonban a fentebb idézett általános szállítási feltételeken kívül bükkfalpfák készítése és szállításáról szóló különleges feltételek 6 és 7 §-aiban foglalt határozmányok mérvadók és kötelezők.

A talpákat usztatott fából készíteni nem szabad, úgy szintén meg nem engedtetik, hogy azok vízcsuszadákon továbbtassanak.

Az első rangú talpfából 15 % ütközési és 85 % közbelső, a II. rangú talpfából 35 % ütközési és 65 % közbelső, a III. rangúakból pedig 25 % ütközési és 75 % közbelső talpfa szállítandó.

Az idézett szállítási feltételek és a váltó és külön fákra vonatkozó méretjegyzék a pályázati határidőig naponként a hivatalos órákban az anyag és leltárbeszerzési szakosztálynál (Budapest Andrassy-ut 73 sz. II. emelet) azonnal pedig valamennyi üzletvezetőségénél megtekinthetők, ezenkívül a feltételek a vételár lefizetése vagy beküldése mellett a m. kir. államvasutak nyomtatvány tártól megszerzhetők.

Az általános feltételek egy példánya 25 kr., a különleges feltételek 1—1 példánya pedig 15 kr.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy ezen szállítási feltételeket jól ismeri, és azokat a mennyiben jelen hirdetésen folytán változást nem szenvednek egész terjedelmükben elfogadja.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának azon jogot, hogy a szállításra szerződésileg átengedendő talpfák és váltó talpfák évenkénti mennyiségét minden évben a szükséglethez képest 25 %-kkal felemelhesse vagy leszállítsa.

Az egy évben tényleg szükséges és fenti határok közt változható mennyiség szállítóval a megelőző év utolsó negyedében fog közölni.

Az egy-egy évben tényleg szükségletű és szállítandó váltótalpfa mennyiség szállítóval szintén a megelőző év utolsó negyedében a méretek pontos kitüntetése mellett fog közölni.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja azonban magának a jogot, hogy az egy-egy évre megrendelt mennyiség 10 százalékkal erejéig még pótmegrendelést is tehessen s tartozik szállító ezen pótmegrendeléseknek is eleget tenni, s az ahhoz szükséges fát készletben tartani.

Az évenként megrendelt talpfák az illető év február hó 1-től szeptember hó végéig egyenlő havi részletekben szállítandók be.

Azon talpfa mennyiségek, melyek már 1893. évben átadhatók, az ajánlatban határozottan kitüntetendők.

Az évenként megrendelt váltótalpfák összes mennyisége a szállítási év június hava végeig az évközben esetleg történő pótmegrendelések pedig hat heti határidőben szállítandók be. Itt különösen megjegyeztetik, hogy az elsőrangú váltótalpfáknak csak mintegy egy tizedrésze szállítható tompított éllel, az első rangú váltótalpfák többi mintegy 9 tizedrészenek, nemkülönben az összes II. III. rangú váltótalpfáknak, épérűeknek kell lenni, továbbá hogy a tompított éllel szállítható talpfák közül azok, melyek tényleg tompított éllel szállítottak és átvehetőnek találtnak, azok köbtartalma mint ferdény fog kiszámítatni és fizettni.

A szállítás a m. kir. államvasutak fővonalainak valamely állomására bérmentve eszközölköd, s a beszállítási helyek az ajánlatban pontosan kiteendő.

Ugyazintén az erdők, melyekben a talpfák vágatni fognak, az ajánlatban minden kétséget kizáróan megnevezendők.

Az ajánlatok 1893. évi május hó 30-án déli 12 óráig az anyag és leltár beszerzési szakosztálynál benyújtandók, lepecsételendők és külczimnek „Ajánlat talpfákra 53539 | 93. számhoz” irandó.

Mindazon czégek melyek mindaddig nem állottak szállítási viszonyban a m. kir. államvasutakkal, tehát előttünk ismeretlenek, ajánlatukhoz szállítási képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamra bizonyítványt tartoznak csatolni.

Bánat pénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5 % készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságának budapesti főpénztáránál leteendő. Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlítő az arról nyert letéti jegy azonban az ajánlathoz nem csatolandó.

Az árak a talpfákra nézve darabonként a váltótalpfákra nézve pedig köbméterenként és pedig minden osztály (rang) talpfákra nézve külön számokkal és betűkkel kiírva teendő ki.

Ütközési talpfák helyett közbelső el nem fogadtatnak.

Mindegyik ajánlattevő ajánlatával a felett hozandó határozatig, azon ajánlattevő pedig kinek ajánlata elfogadtatik a szerződés megkötéséig kötelezettségben (szóban) maradni kötelese.

Bármily mennyiségre lehet ajánlatot tenni.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, nem különben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek vagy pótlólag vagy táviratilag tétlenek végre oly ajánlatok melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételre nem számíthatnak.

A m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlok közt tekintet nélkül az ajánlat feltételeire, szabadon választhasson, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti rész mennyiség szállítását is átengedhesse oly formán, hogy ajánlok az ily részbeni szállítást is elfogadni köteleztetnek, ha csak ajánlatukban világosan ellenkezőjét kinem kötötték és végre hogy a czél elérésére másféle intézkedéseket is teheszen.

Budapest 1893 évi Aprilis hóban.

Az igazgatóság.

29076. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetés.

Osztrák-magyar szénforgalom. — (Dijszabási pótlékok kiadása.)

F. évi május hó 1-től való érvényességgel az I. füzethez a III-ik, a 2-ik és 3-ik füzethez egy-egy II-ik számú pótlék kerül kiadásra.

Eme pótlékok az általános határozmányok módosítását, továbbá hnyesbítéseket, a 2-ik füzetet illetőleg új állomások és a 3-ik füzetet illetőleg a cs. kir. déli vasút és győr-sopron-oberfuri vasút állomásokkal való forgalomban új díjtételek felvételét tartalmazzák.

Ezen pótlékok a részes vasutaknál megszerzhetők.

Budapest, 1893. április hó 18-án.

A m. kir. államvasutak,

306. I—3.

az érdekelt vasutak nevében is.

Hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminis-teriumnak 2767 | 893 sz. a. intézvénye alapján, városunk közönségének tudomására hozzuk, hogy a korona értékre szóló magyar és ausztriai veretű bronz érme 1893 évi április 1-én hozattak forgalomba, a nikél érme pedig május 1-től kezdve fognak forgalomba hozatni.

Ezen érme a törvény értelmében névértékükben, és pedig ausztriai értékre szóló fizetéseknel az egy filléres fél, a két filléres egy, a tíz filléres öt, a husz filléres tíz ausztriai értékű krajczárral számítva fogadandók el.

A magán forgalomban senki sincs kötelezve bronz érme 100 fillér vagyis 50 o. é. krnál, nikél érme 5 o. é. forintnál illetőleg tíz koronánál nagyobb összegben fizetékélfogadni.

Az állami és egyéb közpénztárak bronz és nikél érme 5 o. é. forintig illetőleg tíz koronáig terjedő összegben elfogadni tartoznak.

Arad 1893 évi ápril hó 29-én.

A városi tanács.

3927 | 893.

289 I—3

Hirdetés.

Az ország északnyugati részének szarvasmarha állományában több helyütt járványosan uralgó ragadós tüdőlobb betegség mielőbbi gyökeres kiirtása czéljából megalkotott 1893. évi II. t.-cz. és annak végrehajtására 8000 | VI. 3 | 893. sz. alatt kibocsájtott utasítás alapján felhívom a város közönségét, hogy a birtokukban lévő, vagy gondozásuk alatt álló szarvasmarhák egészségi állapotát a legéberebb figyelemmel kísérjék, és a marhaállományban észreveendő belső betegülési esetet észre véve, a beteget azonnal elkülönítsék, és azt a kapitányi hivatalnál vagy az állatorvosoknál bejelenteni köteletségüknek tartásuk, hogy a beteg állapot megvizsgálása és annak eredményéhez képest a szabályszerű eljárás elrendelhető legyen.

A ki marhájan észre vett belső betegülési esetet eltitkolja, vagy annak azonnali bejelentését elmulasztja s csak később, midőn a betegség már több állatot is meglepett, jelentik be, kihágást követ el és a cselekmény vagy mulasztás minőségéhez képest az 1888. évi VII. t.-cz. 152—155 §-ai értelmében büntettni fognak.

Aradon, 1893. évi ápril 13.

Sarlot Domokos,

főkapitány.

Egy tavaszi

vértisztító kúrához

legalkalmasabb szer a Herbabny J.-féle erősített

SARSAPARILLA-SYRUP.

Herbabny J. erősített sarsaparilla-syrupja gyöngén oldólag hat s erős vérjavító szerül van (20 év óta) elismerve, a mennyiben minden beteges anyagot, a mely a vért sürüvé, rostossá, gyors keringése alkalmatlanná teszi,

az abból eltávolítja, úgy az elromlott és beteges medveket, elszaporodott nyálka s epét — mely a sok betegség kuforrása — ártalmatlan módon fájdalom nélkül válassza ki a testből.

Kittünően hat ennél fogva székrekedésnél, fej elleni vértolulásnál, fülzugas, szédülés, főfájás, közhvény- és aranyérmél, gyomor-elyálkásodásnál, resz emésztésnél, máj- és lép daganatnál, továbbá mirigy daganatnál, mérges fekélyek, bőrkütsések stb. ellen.

Egy eredeti üveg ára használati utasítással együtt 85 kr., postán 15 krral több a csomagolásért.

Valódiság igazolásául minden üvegnek a fenti védjegyet kell viselnie.

Kapható:

RING LAJOS

„Angyalhoz” címzett gyógyszerárában Aradon Asztalos Sándor-utca 1-ső szám.

Vendéglő a „magyar koronához” (Petőfi-utca 9.)

Ma csütörtökön, 1893. május hó 4-én
Vendéjátéka a budapesti első
ORPHEUM-TÁRSASÁGNAK

(Goldberger J. igazgatása alatt.)

UJ! Ujdonság. UJ!
Legelőszőr

„A csöndes urilakó”

szenzációs komédia.

A prágai fenegyerek
tréfás jelenet énekkel.

ROHMES

egészen új műsorral, és az egész személyzet közreműködésével.

Naponkint új és illedelmes gazdag műsor,
melyen családok is részt vehetnek.

Kezdete este 8 órakor. Belépti-díj 50 kr.

Izletes ételek, kitző italokról, úgy pontos kiszolgálatról gondoskodik a számos látogatásért esd tisztelettel

SCHREYER FERENCZ,

vendéglős.

Árlejtési hirdetmény.

A tekintetes aradmegyei építészeti hivatal által megvizsgált a az aradi egyház szent-
széknek 2135/887. szám alatt jóváhagyott
tervezet és költségvetés szerint Aradmegye
borossebesi járás Krokna községben egyház-
építése tekintetéből folyó évi május hó 12-ére
Krokna községben a helyszínen megtartandó
árlejtésre a vállalkozni szándékozók azzal hi-
vatnak meg, hogy az építkezésre előirányzott
6332 frt 89 kr-nak megfelelő 10 százalékot kész-
pénzben vagy elfogadható értékpapirokban
leteendő óvadékkal megjelenjen sziveskedjenek.

A tervezet, költségvetés és feltételek a
szerződés-kötése alkalmával és bármikor is a
lelkészi hivatalnál megtekinthetők.

Krokna, 1893. április 29-én.

Bordea Todor,

egyházbizottsági elnök.

284 5-8

Jegyző-segéd.

Egy a jegyzői teendőiben jártas, a román
nyelvet is beszélő fiatal ember alulírott körjegyző-
nél azonnal alkalmazást nyerhet; évi fizetés
200 frt és teljes ellátás; szorgalmához képest
mellékjövödelembe is részesítem. — Az állás
azonnal elfoglalandó.

N.-Halmagy, 1893. május 1-én.

Stéger Vendel,

körjegyző.

289 1-2

48681/93. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

(Áruforgalom egyrészt Ausztria-Magyaror-
szág, másrészt Németország, Belgium és Német-
alföld között.)

(Szárított malátatörköly és mindennemű mos-
lék — szárított állapotban, örolve is — osztá-
lyozása.)

Ezen árucikknek, melyek nevezett áruforga-
lomban fennálló díjszabás I. rész szerint eddig
kocsi és fuvarlevelenként legalább 10,000 kg.
mennyiség feladásánál az osztrák-német határ-
állomáson való átrovatolásra voltak utalva, f.
évi április hó 15-től kezdve a szállítási díjnak
kocsi és fuvarlevelenként legalább 10,000 kg-ért
való fizetése mellett a II. sz. díjszabási részek-
ben foglalt II. külön díjszabás tételei alapján
továbbíthatnak, mi mellett az ezen külön díjsza-
básra fennálló általános határozmányok épségben
maradnak.

Budapest, április hóban.

A m. kir. államvasutak,
a részes vasutak nevében is.

BOROSJENŐI FAIPARSZÖVETKEZET.

21/893. szám.

Meghívás

a borosjenői faipar-szövetkezet

II-ik rendes

KÖZGYÜLÉSÉRE,

mely ARADON,

az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósági helyiségében
(Fő-ut 51. szám II. emelet)

1893. évi május hó 20-án délutáni 3 órakor
fog megtartatni.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1892. év üzleti eredményéről és a szövetség ügyeiről és javaslatok a gyártelepnek a waggongyár részére való eladása tárgyában.
 2. A felügyelő-bizottság jelentése.
 3. Fentebbiekkel kapcsolatban az évi mérleg megállapítása, az üzleti eredmény elszámolása, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
 4. Az igazgatóság jelentése egy igazgatósági tagnak lemondása folytán megüresedett igazgatói hely mikénti betöltése tárgyában.
 5. Felügyelő bizottság tagjainak választása.
- Arad, 1893. május hó 1-én.

A borosjenői faipar-szövetkezet
igazgatósága.

582 | 1893.

295. 3-3.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál egy
960 frt évi fizetéssel és nyugdíj jogosultsággal
kapcsolatos fogalmazói állás üresedésbe jöven,
azok akik ezen állást elnyerni óhajtják s az
1893. évi I. t.-cz. 3. §-ban előírt minősítéssel
bírnak, felhivatnak, hogy pályázati kérvényüket
a f. é. május hó 9-ig nálam benyujtsák
Arad, 1893. április 17.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

6959-1893.

Hirdetés.

A nagymélt. földmivelésügyi m. kir. mi-
nister ur 19746 | 893 sz. a. rendelete nyomán
ezennel közzhírré tételik, hogy a német birodalmi kormány részéről az Ausztriából és Magyarországból Németországba szállítandó al-
lati nyors termények után ez idő szerint szár-
mazási bizonyítványok nem követeltetnek.
Arad 1893 április 22.

A városi tanács.

Fehérnemű tisztító intézet Hasszinger-utca 4. sz.

Va szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kornak megfelelő

fehérnemű mosó és tisztító intézetet

nyitottam, azt gépekkel felszerelve, oly bécsi szakavatott munkaerővel láttam el, hogy a n. é. közönség legmesszebb menő igényeinek is megfelelhettek. Elvállalok **uri ingek, gallérok, kézelők, női fehérneműek és minden e szakba vágó munkákat**

a legolcsóbb árakért,

és pedig: egy gallér **2 kr.**, egy pár kézelő **3 kr.**, gallértalan uri ing **12 kr.**, gallér és kézelővel ur. ing **16 kr.**

Tisztelettel:

SCHWARCZ ZSIGMOND

Hasszinger-utca 4. sz.

280 7-10

Fehérnemű tisztító intézet Hasszinger-utca 4. sz.